

De W.B.E. en het beheer van reeënpopulaties.

De veranderingen die zich in de Nederlandse samenleving voordoen gaan ook aan de Vereniging "Het Reewild" niet ongemerkt voorbij.

De ontwikkeling van de menselijke beschaving staat in directe relatie tot de veranderingen van de natuurlijke omgeving en de benutting van de natuurlijke hulpbronnen. De mens heeft Nederland in de loop der eeuwen ingrijpend veranderd. Door deze activiteiten is de natuur in ons land in het algemeen verarmd. Schaarste aan natuur doet het besef van de waarde ervan toenemen. Zo groeide er een ethische betrokkenheid bij het lot van bedreigde diersoorten. Bovendien groeide er een verbondenheid met de natuur, mede omdat de natuur een object werd van vrijetijdsbesteding. De voortdurende aantasting van natuur en landschap ontmoet in toenemende mate weerstanden.

Een groot aantal Nederlanders, meer dan 310.000, tracht door hun lidmaatschap van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland de aftakeling van de natuur in ons land tegen te gaan. Ook de politieke partijen in ons land nemen de achteruitgang van het milieu serieus, hetgeen mag blijken uit hun groene programma's. Jagers, slechts enkele tienduizenden, maken ook deel uit van de Nederlandse samenleving. Dezelfde gemeenschap neemt kennis van de vrijetijdsbesteding van de jagers. Doordat de jacht ook in kwetsbare natuurgebieden wordt bedreven, is de mening over de uitoefening daarvan meestal negatief. Zo zelfs dat de Stichting Kritisch Faunabeheer openlijk stelling neemt tegen de jacht en ook de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten heeft hieromtrent een duidelijk standpunt "Geen jacht, tenzij schade aan derden of schade aan ecosystemen.

In 1977 werden er enige veranderingen in de Jachtwet aangebracht waarbij o.a. werd opgenomen dat alvorens een jachttakte wordt verstrekt er een jachtexamen moet worden afgelegd. De Minister was van oordeel dat de kwaliteit van de jager hierdoor werd verhoogd. In 1980 begon het Ministerie van Landbouw en Visserij met het stimuleren van de oprichting van wildbeheereenheden.

Onder een wildbeheereenheid verstaat men een samenwerkingsverband van jachthouders.

In dit verband wordt er nauw samengewerkt met de grondeigenaren en natuurbeschermingsorganisaties.

Voor een doelmatig en efficiënt wildbeheer wordt een wildbeheerplan opgesteld om tot een evenwichtige wildstand in een bepaald gebied te komen. Het wildbeheerplan bestrijkt meestal enige jaren. Bij de planvorming wordt rekening gehouden met de belangen van landbouw, tuinbouw, bosbouw, natuurbeheer en recreatie.

Het beheer van reeënpopulaties vormt een onderdeel van het wildbeheerplan. Dit wildbeheerplan dient gebaseerd te zijn op hedendaagse biologische inzichten. Centraal in het plan staat het beheer van reeënpopulaties. Het reewildbeheerplan wordt nogal eens verward met het afschotsplan. Hierover mag geen twijfel bestaan, het afschotsplan is een onderdeel van het reewildbeheerplan. Het afschotsplan is een middel om het gestelde doel te realiseren.

Uit welke onderdelen moet een reewildbeheerplan zijn opgebouwd om in de praktijk goed te kunnen functioneren? Het beheer van reeënpopulaties naar een draagkrachtmodel past goed in de hedendaagse wildbiologische opvattingen. Bij het draagkrachtmodel wordt uitgegaan van een evenwichtssituatie tussen de hoeveelheid voedsel en het aantal reeën in een gebied. Dit evenwicht wordt door een aantal factoren zoals geboorte, sterfte, emigratie en immigratie bijgesteld. Voor een gefundeerd reewildbeheerplan moet men beschikken over een aantal gegevens zoals het voedselaanbod, het aantal reeën in het gebied, hun verspreiding, hun voortplantingssnelheid en de conditie van de dieren. Deze informatie wordt verkregen door een aantal inventarisaties uit te voeren. Met behulp van deze gegevens kan er ook een afschotsplan worden opgesteld.

Een gemiddelde wildbeheereenheid beslaat enige duizenden hectaren. Deze grootschalige opzet betekent dat meerdere jachthouders deel uitmaken van één wildbeheereenheid.

Het niet goed functioneren van een WBE ligt meestal niet aan de uitgestrektheid van een gebied, maar is meestal terug te voeren tot niet goed werkende samenwerkingsverbanden tussen de jagers. De Nederlandse jager is van nature een individualist die graag zelfstandig opereert. De oprichting van de WBE's zou men "vrijwillig verplicht" kunnen noemen. Dit gebeurt op basis van vrijwilligheid.

Jagers die zich niet aansluiten en als zelfstandig jachthouder blijven opereren zullen in de toekomst niet meer in aanmerking komen voor het afschot van reeën. De merken worden in de toekomst alleen nog

verstrekt aan rechtspersonen die grote oppervlakten beheren. Deze "nood leert bidden" situatie brengt de jagers nu bij elkaar. De KNJV adviseert en begeleidt de jonge WBE's. Dit heeft op dit ogenblik een snelle groei van het aantal WBE's ten gevolg.

Na de euforie van de oprichting volgen momenten van bezinning. In deze ogenblikken moet er een samenwerkingsvorm ontstaan die een goed gefundeerd beheerplan opstelt en uitvoert. Wanneer dit niet gebeurt verzandt de WBE tot een administratie waar de boeken worden bijgehouden en de reewildmerken gedistribueerd. Tijdens het opzetten en uitvoeren van de wildbeheerplannen zullen de grenzen van de jachtvelden binnen de WBE vervagen. Dit kan leiden tot emotionele situaties omdat individuele belangen ondergeschikt zijn aan het gezamenlijke beheerplan. De buurman, wiens verrichtingen altijd met argusogen werden bekeken, is plotseling compagnon geworden. Dat is wel even wennen. Onderlinge rivaliteit binnen de WBE troebleert de doelstellingen waardoor de werking stagneert. Ook kunnen goedgevoerde beheermodellen door kortzichtigheid van anderen worden getorpedeerd. Kortom een WBE die er op papier goed uitziet blijkt in de praktijk niet te functioneren door menselijke frustraties.

Het is goed om de veranderingen die zich binnen de jacht voordoen niet als op zichzelf staande feiten te beschouwen, maar ze te plaatsen in een breder maatschappelijk kader. Met de WBE's is de jacht een overlevingsmogelijkheid geboden. De jacht zal moeten passen binnen het kader van het natuurbehoud. De aantasting van flora en fauna heeft repercussies voor de jacht. Destijds werden de heerlijke jachtrechten afgeschafte en eigenden de burgers zich het privilege van de jacht toe. Maar de tijden zijn veranderd, op dit ogenblik zullen de jagers gezamenlijk de schouders moeten zetten onder het beheer van de natuurrestanten in ons land. Met de opkomst van de wildbeheereenheden is er een nieuw tijdperk voor de jagers aangebroken, waarin zij zich als natuurbeschermers kunnen manifesteren.

ir. J. Poutsma